

Validering och värdet av kompetenser

FÄRDPLAN
2018

NVL 2016

© Nordiskt nätverk för vuxnas lärande
www.nvl.org

ISBN 978-952-7140-24-6

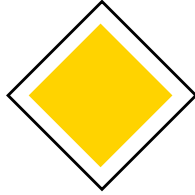
Denna publikation har finansierats
av Nordiska Ministerrådet genom
NVL:s strategiska medel.

Layout:
Marika Kaarlela/
Gekkografia

Innehållsförteckning

- ④ Värdet av kompetenser
- ⑥ Introduktion
- ⑦ Manual
- ⑧ Syften med validering
- ⑩ Nationella system för validering – vad kan staten göra?
- ⑭ Intressenternas ansvar och samverkan
- ⑮ Organisation på nationell, regional och lokal nivå
- ⑯ Information, utbildning och stödjande nätverk
- ⑰ Kvalitet, uppföljning och utvärdering
- ⑱ EU:s ramverk som en utgångspunkt för fortsatt utveckling
- ⑳ Slutsats – Möjligheter, utmaningar och val
- ㉒ Bakgrund

Värdet av kompetenser

Nordiska länder karaktäriseras av ett kompetensdrivet arbetsliv, där individer, företag, det civila samhället och organisationer investerar tid och resurser på att utveckla konkurrenskraftiga kompetenser. Den snabba utvecklingen i arbetslivet betyder också att kompetenskraven måste identifieras och kommuniceras i en allt snabbare takt. Individens livslånga lärande, kompetensmatchning i arbetslivet och flexibiliteten i utbildningssystemet är olika perspektiv som behöver integreras. Hållbar och inkluderande tillväxt i den nordiska regionen beror till stor del på en väl fungerande infrastruktur för kompetenser – en infrastruktur som främjar identifiering, utveckling och erkännande av kompetenser, samt

rörlighet och matchning mot arbetsmarknadens behov. Global konkurrens i fråga om arbetstillfällen, lärandemiljöer och sociala villkor kräver en moderniserad kompetensförsörjning.

Färdplan 2018 ger ett brett perspektiv på validering av reell kompetens, i texten vidare benämnt validering, och dess syfte är att ge en bild av hur validering fungerar. Validering handlar inte bara om identifieringen och erkännandet av kompetenser, utan också om hur resultatet ska komma till nytta och gagn för individen och samhället. För detta ändamål krävs en stöttande infrastruktur, som, förutom att den främjar validering, också är av stor vikt för utbildningssektorn och för kompetensmatchning på arbetsmarknaden.

THE RIVER OF EQAVET
- SYSTEMATIC
QUALITY ASSURANCE

VET

UNIVERSITIES

EQF AND NATIONAL
QUALIFICATION
FRAMEWORK AGENCY

EUROPASS EXPRESS

SCHOOLS

EVCEET - THE CITY OF
ACCUMULATION OF
PART QUALIFICATIONS

FAST TRACK OF COMPETENCE
BASED STANDARDS

LL GUIDANCE
CENTER

THE GARDEN OF
THE THIRD SECTOR

THE HIGH ROAD OF LEARNING OUTCOMES

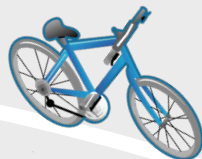
LITTLE SHOP OF
GAP TRAINING

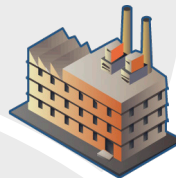
THE ART OF
LIFE LONG LEARNING

WORKING LIFE SOCIETY,
SOCIAL PARTNERS,
STAKEHOLDERS

ESCO - EUROPEAN
SKILLS, COMPETENCES,
QUALIFICATIONS
AND OCCUPATIONS
COORDINATING OFFICE

LIFE LONG
GUIDANCE CENTER

Introduktion

Rekommendationen om validering av icke-formellt och informellt lärande från Europeiska unionens råd¹ fastställer att länder senast 2018 skall ha fungerande nationella arrangemang för validering, tillgängliga för medborgare som kan dra nytta av dessa. I de nordiska länderna räknas både formellt, icke-formellt och informellt lärande in i termen validering som används i detta dokument.

Det moderna samhället har ett intresse av att främja människors fortsatta lärande vad gäller både tillgänglighet och flexibilitet. Livslångt lärande kan ses ur progressiva och demokratiska perspektiv som kan medverka till att förbättra livskvalitet, men det finns också ekonomiska incitament som kontrolleras av samhällsekonomiska och arbetsmarknadspolitiska intressen. Validering är ett viktigt redskap i varje agenda för livslångt lärande.

NVL, Det nordiska nätverket för vuxnas läran-

de², har ett expertnätverk³ för validering, där nationella representanter från alla de nordiska länderna och de autonoma områdena Grönland, Färöarna och Åland, diskuterar valideringens utmaningar. Detta expertnätverk utarbetar rekommendationer och stödmaterial för att bidra till valideringens utveckling i den nordiska regionen. Nätverket fokuserar på de centrala delar som bör vara på plats för att nationella system för validering skall fungera effektivt. Denna publikation tar sikte på ett antal relevanta indikatorer för valideringens nationella utveckling och för de infrastrukturer som främjar användningen. Indikatorerna refererar till formulerade mål, klagörande av slutresultat, strukturer och implementering. Indikatorerna bygger på diskussioner inom expertnätverket och är baserade på erfarenheter från de nordiska länderna. Målgruppen inkluderar beslutsfattare och andra aktörer engagerade i valideringens utveckling och det livslånga lärandet, såsom utbildningsanordnare och arbetsmarknadsorganisationer.

1 Council recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning, 2012/C 398/01: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32012H1222\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32012H1222(01))
www.cedefop.europa.eu/EN/Files/Council_Recommendation_on_the_validation_20th_December_2012.pdf

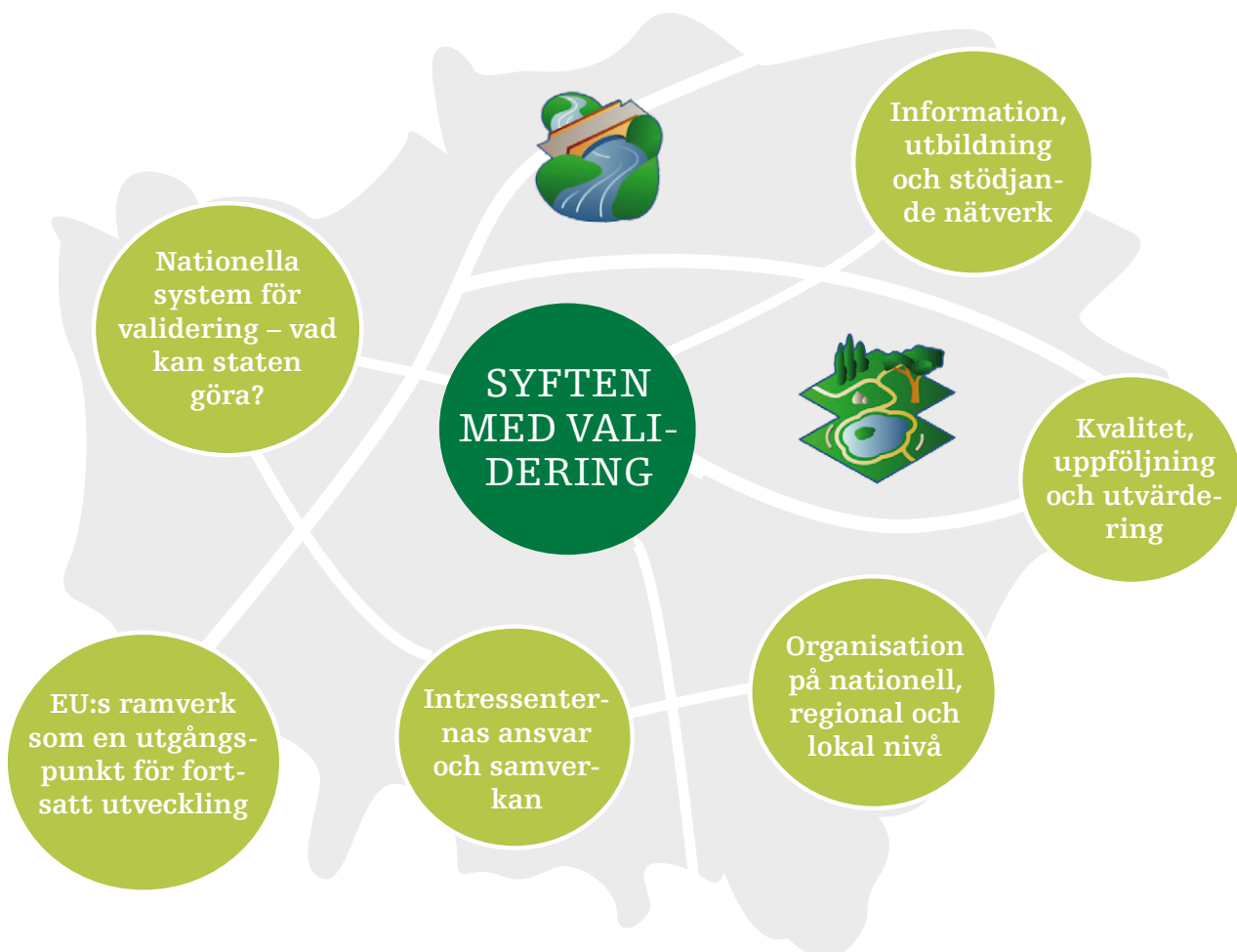
2 NVL är ett Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande, administrerat av VOX, det norska organet för livslångt lärande på uppdrag av det Nordiska Ministerrådet.

3 En lista på medlemmar i expertnätverket finns i bilaga 1.

Manual

Färdplan 2018 kan användas som en checklista för att belysa utvecklingsläget i ett land, men kan också användas för att jämföra olika länders valideringssystem. Det är ett formativt dokument som kan tillämpas och anpassas på många olika sätt. Indikatorerna är grupperade i olika sektioner, där varje sektion börjar med en introduktion, som följs av en lista på indikatorer och slutar med kommentarer eller frågor för varje sektion som stöttar tillämpningen av indikatorerna. Färdplan 2018 består av följande sektioner:

Syften med validering

Enligt de Europeiska principerna⁴ skall validering baseras på individuella rättigheter och behov. Validering skall å ena sidan främja det livslånga lärandet genom att erbjuda tillgång till och anpassning av utbildning, å andra sidan skall validering ge tillträde till och främja bättre integration på arbetsmarknaden. Dessutom är validering ett viktigt instrument för att ge individen makt över sin egen situation som samhällsmedborgare och deltagare i demokratiska processer. Också arbetsmarknadens parter, branschorganisationer och företag, regionala aktörer och utbildningsanordnare delar ett intresse av att modernisera och förbättra effektiviteten och flexibiliteten inom kompetensförsörjningen. Även staten och samhället har sina syften för att integrera olika grupper i samhället och att använda allmänna resurser så effektivt som möjligt.

INDIKATORER/SYFTEN

1. Individen äger syftet med sin validering och bestämmer själv vilka delar som tjänar detta syfte bäst: identifiering, dokumentation, bedömning och/eller certifiering.
2. Validering genomförs för att stärka individens motivation och möjligheter att aktivt delta i ett demokratiskt samhälle (inflytande/egenmakt).
3. Valideringens huvudsyften är att ge tillträde till och individuell anpassning av utbildning, samt att stärka individens möjligheter på arbetsmarknaden.
4. Validering riktar sig till målgrupper som står långt från utbildning och arbetsmarknad för att förhindra utanförskap.

4 Gemensamma europeiska principer för identifiering och validering av icke-formellt och informellt lärande (2004)

” Validering synliggör lärande på arbetsplatsen

5. Validering tillämpas i bredare sammanhang såsom omställningar på arbetsmarknaden och anses utgöra en integrerad del av LLL.
6. Validering tillämpas inom utbildning och arbetsliv som ett strategiskt redskap för att utveckla och effektivisera kompetensförsörjningen
7. Validering synliggör lärande på arbetsplatsen och stärker på så sätt samverkan mellan arbetsliv och utbildningssektor.

Frågor för djupare reflektion:

Hur är synen på validering och de möjligheter som förknippas med validering? Hur ser det ut ur politisk synvinkel? Vilken bild ger media? Är användningen av validering starkt begränsad till vissa målgrupper eller är den tillgänglig för vem som helst som kan ha nytta av den? Används validering som ett strategiskt redskap av företag för att utveckla och kvalitetssäkra sin verksamhet?

Nationella system för validering – vad kan staten göra?

Riksdag och regering har ett stort ansvar för att skapa rätt förutsättningar och incitament för att validering ska bli ett accepterat, tillgängligt, rättssäkert och använt verktyg. Oavsett en nations val att centralisera eller decentralisera ansvaret för validering, så måste lagstiftning, finansieringssystem, lärosäten som ansvarar för att utbilda professionella, tillsynsmyndigheter och eventuella behöriga valideringsutförare samverka till att operationalisera validering. Samma sak gäller för de infrastrukturer som är nödvändiga för att nyttiggöra resultaten av validering. Öppna nationella kvalifikationsramverk (NQF) är bra exempel på detta.

INDIKATORER FÖR LAGSTIFTNING

1. Validering är en individuell rättighet (eller en skyldighet för en valideringsutförare).
2. Validering regleras genom nationell lagstiftning.
3. Reglering av validering omfattar alla nivåer i utbildningssystemet.
4. I de fall kvalifikationer utanför utbildningssystemet kopplas till nationella kvalifikationsramverk omfattas de också av regleringen avseende validering.
5. I de fall där certifiering/bedömning/erkännande utförs under myndighetsutövning har individen rätt att överklaga resultatet.

Frågor för djupare reflektion över lagstiftning:

Är validering nationellt reglerat i lagar? Är lagen tydlig när det gäller individens rätt till validering? Finns det restriktioner och/eller särskilda villkor? I vilken grad tillämpas lagstiftningen; finns det t.ex. strukturella hinder? Finns möjlighet till överklagande med i lagar och bestämmelser?

INDIKATORER FÖR FINANSIERING

1. Validering har en hållbar finansiering, som är i samklang med rättighetslagstiftning och kvalitetskrav i förekommande fall.
2. Valideringsutförare ersätts på alla nivåer i utbildningssystemet i relation till de valideringuppdrag som utförs.
3. Finansiering för validering riktas inte bara till formella utbildningsaktörer utan även valideringsförfarande utanför den formella sektorn ersätts.
4. Individen är berättigad till studiemedel eller annan ersättning under valideringsprocessen.
5. Finansiering täcker eventuell kompetensutveckling som krävs för att svara mot aktuella kvalifikationskrav efter validering.

INDIKATORER FÖR UTBILDNING/ FORTBILDNING AV PROFESSIONELLA

1. Utbildning av professionella (t.ex. studie- och yrkesvägledare och lärare) regleras på nationell nivå och innefattar obligatoriska kurser i validering.
2. Kompetenskrav för professionella är definierade och måste uppfyllas.

Frågor för djupare reflektion över finansiering:

Är modellen för finansiering av validering hållbar och motverkar den fragmentering av verksamheten? Täcker finansieringen även deltagande individers kostnader? Är det skillnad på hur validering finansieras inom utbildningssystemet och utanför detsamma? Finns det lagar och förordningar avseende finansiering?

Frågor för djupare reflektion över utbildning/fortbildning av professionella:

Finns det legitima certifieringssystem för validering av professionellas kompetens? Är det ett krav att professionella är utbildade eller certifierade? Finns det lagar och regleringar avseende professionellas kompetenser?

INDIKATORER FÖR VALIDERINGSUTFÖRARE

1. Obligatoriska nationella kriterier och riktlinjer för valideringsutförare har utfärdats.
2. Valideringsutförare certifieras av ett nationellt organ eller är godkända/auktoriserade för sin verksamhet.
3. Kvalitetssäkring och extern granskning är förutsättningar för certifiering/godkännande av valideringsutförare.

Frågor för djupare reflektion över valideringsutförare:

Enligt de europeiska principerna och riktlinjerna ska validering vara opartisk och undvika intressekonflikter. I de fall där validering erbjuds utanför utbildningssystemet, är dessa valideringsutförare auktoriserade? Om de utgör en del av utbildningssystemet, är valideringsverksamheten tydligt definierad och är den reglerad på något sätt? Använder valideringsutförare en kombination av metoder i valideringsprocessen?

Frågor för djupare reflektion över reglerade yrken:

Inom EU reglerar yrkeskvalifikationsdirektivet⁵ erkännande av yrkeskvalifikationer som förvärvats i andra EU-länder. Ibland kan dokumentation ha försvunnit eller utbildningen ha avbrutits - hur hanteras detta? Hur hanteras kvalifikationer som förvärvats i tredje land? Kan även papperslösa flyktingar få hjälp med att få sina kvalifikationer erkända och slippa göra om hela utbildningar?

INDIKATORER FÖR REGLERADE YRKEN

1. Behöriga myndigheter för reglerade yrken understöds i att använda validering när formell dokumentation, som styrker examen/utbildning från ett annat land, saknas.

⁵ Direktiv 2013/55/EU från Europaparlamentet och Europeiska Rådet 20 november 2013, med tillägg till Direktiv 2005/36/EC angående erkännande av professionella kvalifikationer och Förordning (EU) No 1024/2012 angående administrativt samarbete via informationssystemet för den inre marknaden.

INDIKATORER FÖR SAMORDNING MELLAN OLIKA POLITIKOMRÅDEN

1. En nationell strategi för validering har antagits.
2. Roller, ansvar och samordnade uppdrag är tydligt fastställda i styrdokument för statliga myndigheter och reglerad verksamhet avseende validering.
3. Olika politikområden samordnas med avseende på validering (arbetsmarknad, utbildning, finans, etc.)
4. Kompletterande utbildningar som används för att fylla identifierade kompetensluckor, samt studie- och yrkesvägledning inkluderas i samordningen av validering.)

INDIKATORER FÖR STATISTIK OCH UPPFÖLJNING

5. Relevanta aktörer är ålagda att leverera data för nationell statistik avseende validering.
6. Det finns ett myndighetsuppdrag att regelbundet följa upp och utvärdera all verksamhet inom validering.
7. Individens rätt till datasäkerhet är skyddad.

INDIKATORER FÖR EQF⁶, EQAVET⁷, ECVET⁸, EUROPASS⁹, LLG¹⁰, VNFIL¹¹ OCH ESCO¹² SOM ETT GEMENSAMT RAMVERK

1. Alla verktygen implementeras på nationell nivå.
2. Vid implementeringen tar man vara på synergieffekter och det finns strategier för och medvetenhet om hur verktygen samverkar.

Frågor för djupare reflektion över samordning mellan politikområden:

Finns det strategier på en övergripande nivå? Finns det strategier som relaterar till delsystem (för olika nivåer och verksamheter)? Är dessa strategier genomlysta? Revideras strategierna?

Frågor för djupare reflektion över statistik och uppföljning:

Finns det nationell och lokal statistik om validering? Finns det reglerat hur validering ska följas upp och utvärderas?

Frågor för djupare reflektion över EU:s ramverk:

Finns det en avsiktlig, sammanhängande nationell strategi för implementering av ramverket? Har man beaktat möjliga samverkansvinster?

3. De nationella motsvarigheterna till EQF, ECVET och ESCO används för att skapa en infrastruktur som bär upp validering, matchning och kompetensutveckling.

6 European Qualification Framework

7 European Quality Assurance in Vocational Education and Training

8 European Credit System for Vocational Education and Training

9 En europeisk meritförteckning bestående av fem olika dokument, bl.a. ett europeiskt CV

10 Life Long Guidance

11 Validation of Non-formal and Informal Learning

12 European Skills/Competences, Qualifications and Occupations

Intressenters ansvar och samverkan

Intressenterna bär ett stort ansvar för legitimiteten, kvaliteten och de standarder som används i valideringsprocessen. Om riksdag och regering har huvudansvaret för den struktur som har betydelse för validering, så kan man säga att intressenterna ansvarar för innehållet. Frågor som intressenterna bör jobba med kan bl.a. innefatta att ta fram standarder, legitimitet/förankring, kvalifikationer/delkvalifikationer/läranderesultat, tillgång till och individualisering av utbildning, samverkan/kompabilitet mellan skola och arbetsliv.

INDIKATORER FÖR INTRESSENTERS DELAKTIGHET

1. Det finns relevanta nätverk och infrastrukturer för samverkan inom validering.
2. Arbetsmarknadens parter, utbildningshuvudmän, branscher och andra intressenter samarbetar med att utforma valideringsmodeller, läranderesultat och kvalifikationer etc.
3. Samarbete, t.ex. i form av att utveckla kravstandarder och taxonomier för kompetenser, leder till ökat samförstånd och transparens mellan utbildning och arbetsliv.
4. Delkvalifikationer kan samlas från olika sammanhang i det livslånga lärandet

Frågor för djupare reflektion över intressenters delaktighet: ?

Vilka intressenter är involverade i diskussioner, utveckling och operationalisering av valideringssystem? Hur samarbetar intressenterna? Är intressenterna involverade i utvecklingen av standarder? Hur är intressenterna involverade i utvecklingen av strategier inom området validering? Vilka är ansvariga för utvecklingen av relevanta metoder för validering? Är metoderna pålitliga och relevanta (t.ex. medbedömare)? Är metoderna ändamålsenliga? Kan metoderna individanpassas? Passar de för verksamheten?

- (LLL), eftersom validering har lika hög legitimitet som utbildning.
5. Intressenterna medverkar till att företagen tar ett ansvar för att validering blir ett naturligt inslag på arbetsplatser, både för strategisk kompetensförsörjning och dokumentation av personalens individuella kompetens.
 6. Arbetsmarknadens parter har i avtal och trygghetssystem inkluderat validering.

Organisation på nationell, regional och lokal nivå

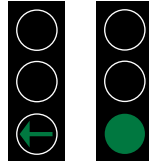
En klar ansvarsfördelning som omfattar nationella, regionala och lokala nivåer är nödvändig för funktionaliteten hos de nationella systemen för validering. Samordning av regionala aktörer, lokal tillgänglighet till validering och samordning med studie- och yrkesvägledning är alla beroende av en tydlig organisationsplan.

INDIKATORER FÖR ORGANISATION

1. Det finns tydliga roll- och ansvarsfördelningar i ett nationellt system för validering.
2. Det finns tydliga accesspunkter ("en väg in") till vägledning och validering för individer och professionella.
3. Livslång vägledning (LLG) och validering samverkar och är tillgängliga regionalt och lokalt för alla som har behov av dem.
4. Ingen behöver vänta mer än högst sex månader på en valideringsinsats.
5. Validering genomförs effektivt till en kostnad som ligger klart under motsvarande utbildningsinsats.
6. Individen har möjlighet att få kompletterande utbildningsinsatser om ett behov har identifierats under valideringsprocessen (t.ex. för att uppnå ett certifikat eller ett diplom).

Frågor för djupare reflektion över organisation:

Är systemen projektbaserade eller införlivade i reguljära system? Är de inbäddade i kvalifikationssystemet? Är vägledning en integrerad del av valideringssystemet? Är systemet opartiskt i förhållande till intressenterna? Vem har ansvaret för validering? Hur är validering relaterat till utbildningssystemet och arbetsmarknaden? Är det kostnadseffektivt? Är det tillgängligt med avseende på geografi och olika målgrupper?

Information, utbildning och stödjande nätverk

Allmänhetens och företagens kännedom om validering är en avgörande faktor för att validering ska bli ett lika självklart val som utbildning, både avseende individens livslånga lärande och för företagens strategiska kompetensförsörjning. En entydig begreppsapparat, tydliga riktlinjer, lättillgänglig information, öppna utbildningsresurser, möjlighet till kompetensutveckling på valideringsområdet är alla viktiga beståndsdelar i implementeringen av nationella system för validering.

INDIKATORER FÖR INFORMATION

1. Definitioner, koncept och kriterier är entydiga och en del av det nationella ramverket för validering.
2. Det finns nationellt vedertagna riktlinjer för utförande av validering.
3. Kriterier och riktlinjer för validering kommuniceras i alla relevanta sammanhang.
4. Öppna kurser är tillgängliga inom validering, t.ex. via öppna nätbaserade resurser.
5. Valideringskompetens kan bedömas och erkännas av oberoende/kvalitetssäkrade organ.
6. Fortbildning för professionella finns tillgänglig (t.ex. för yrkesvägledare, lärare och handläggare vid arbetsförmedlingar).
7. Relevanta nätverk för kollegialt lärande är etablerade.

Frågor för djupare reflektion över information:

Har professionella tillgång till stödjande nätverk? Hur är nätverken organiserade? Hur informeras individer och intressenter om valideringssystem? Var hittar man information om valideringssystem? Har man god insyn i system? Är syften för valideringsprocessen tydliga? Är det kristallklart vilka som är involverade i processen? Är standarderna kända och legitima?

Kvalitet, uppföljning och utvärdering

Om validering ska bli en lika accepterad och använd väg till en kvalifikation som en utbildning, krävs det att kvalitetsfrågorna får ett särskilt fokus. För att nå detta mål måste kvalitetskraven som sätts för validering till en början vara striktare än för utbildning. Dessutom behöver politikerna en relevant grund för nödvändiga investeringar i form av statistik, effektstudier och forskning, etc. Nationella register måste upprättas, uppföljnings- och utvärderingsstudier såväl som forskning behöver initieras. Ett grundläggande kriterium för validering är att dokumentationen tillhör individen. Det är därför viktigt att endast slutresultatet av en valideringsaktivitet arkiveras av en myndighet, dvs. det som en relevant myndighet har erkänt och dokumenterat och som individen har nytta av.

INDIKATORER FÖR KVALITET, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

1. Kvalifikationer, både formella och andra, som erhållits via validering, registreras och sparas för att möjliggöra autentisering.
2. Statistik och data, som möjliggör uppföljning och utvärdering, samlas in.
3. Det genomförs effektstudier för att få relevanta faktaunderlag för politiska beslut

Frågor för djupare reflektion över kvaliteten:

Finns det ett kvalitetssäkrings-system? Finns det ett bemyndigat organ som granskar validering? Finns det lagar och regleringar som avser system för uppföljning och utvärdering? Finns det lagar och regleringar avseende dokumentation av valideringsresultat? Är de som utför validering kompetensbedömda? Hur bedöms de?

och prioriteringar avseende validering.

4. Resurser tilldelas för genomförande av forskning om validering och resultaten publiceras.
5. Nationella kvalitetskriterier för validering är framtagna.
6. Relevanta myndigheter har i uppdrag att tillsyna och granska valideringsverksamhet.
7. Validering för kvalifikationer utanför det formella utbildningssystemet omfattas av samma kvalitetskriterier och kvalitetssäkras på motsvarande sätt.

EU:s ramverk som en utgångspunkt för fortsatt utveckling

De europeiska ansatserna för att främja rörlighet, transparens och livslångt lärande, har bl.a. lett till utvecklingen av ett antal verktyg och principer, såsom EQF, EQAVET, ECVET, Europass, LLG, VNFIL och ESCO. Var för sig har dessa verktyg en tämligen begränsad verkan, men tillsammans bildar de ett ramverk som på ett mycket påtagligt sätt kan stödja det livslånga lärandet och kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Enskilda länder kan implementera EU-verktygen på olika sätt och det kan också finnas andra indikatorer som är ändamålsenliga i vissa länder beroende på nationella beslut. Ramverket kan dock fungera som en bas för vidare utveckling och reformering av yrkesutbildningssystem.

INDIKATORER FÖR EQF

1. Ett nationellt kvalifikationsramverk (NQF) är implementerat.
2. Kvalifikationer som är kopplade till ramverket baseras på resultat av lärande.

Frågor för djupare reflektion över EQF:

?

Utnyttjas det nationella kvalifikationsramverket för att åstadkomma en förändring och utveckling mot ett mer renodlat utfallsperspektiv? Är det utbildningsinstitutionen eller sättet att kvalitets-säkra lärandet som ger det dess legitimitet?

3. Kvalifikationer som är kopplade till ramverket kan erhållas genom validering, både som delkvalifikationer och i sin helhet.
4. Kvalifikationsramverket omfattar också kvalifikationer som inte är formella.
5. Kvalifikationsramverkets övre nivåer är öppna för kvalifikationer utanför högre utbildning.

” Hur värderas ECVET-poäng i den akademiska världen?

INDIKATORER FÖR ECVET

1. Det finns en nationell policy för hur ECVET ska användas för mobilitet.
2. Den nationella policyn för ECVET omfattar även perspektivet LLL.
3. Kopplingen till NQF och validering är tydlig (dvs. att stödja ackumuleringen av delkvalifikationer från både formellt, icke-formellt och informellt lärande).
4. Det finns transparens mellan ECTS¹³ och ECVET för bättre kompatibilitet mellan högre utbildning och yrkesutbildning.

INDIKATORER FÖR EQAVET

1. Tillämpningen av EQAVET omfattar även valideringsverksamhet.
2. Valideringsverksamhet granskas och extern tillsyn genomförs.
3. Kvalifikationer som inte är formella omfattas också av systematiskt kvalitetsarbete.

?

Frågor för djupare reflektion över ECVET:

Är ECVET i första hand ett verktyg för mobilitet inom formell utbildning, eller har det utvidgats till att stödja individer i att gradvis samla delkvalifikationer även från icke-formellt och informellt lärande? Hur värderas ECVET-poäng i den akademiska världen?

?

Frågor för djupare reflektion över EQAVET:

En kvalifikation kan ses som en uppsättning läranderesultat som kan uppnås och verifieras på olika sätt, t.ex. genom utbildning eller validering av reell kompetens. Gäller den generella kvalitetssäkringsmodell, som EQAVET beskriver, både för utbildning och validering med avseende på formella kvalifikationer? Gäller samma systematiska kvalitetssäkringsprocess för utbildning och validering också för kvalifikationer som inte är formella?

13 European Credit Transfer System

INDIKATORER FÖR LLG

1. Opartisk studie- och yrkesvägledning är tillgänglig (helt i enlighet med individens behov).
2. Studie- och yrkesvägledning finns tillgängliga för alla som har behov av den.
3. Vägledare har en tydlig roll i samband med validering.
4. Vägledning finns tillgänglig för individen under hela valideringsprocessen.
5. Vägledare stöder individen i att nyttiggöra resultatet av en validering, t.ex. genom att anvisa kompetenskomplettering vid behov.

INDIKATORER FÖR EUROPASS

1. Europass tillägg till slutbetyg och yrkesexamen samt bilaga till examensbevis används för all formell utbildning.
2. Europass har ett uttalat stöd på nationell nivå för att användas i redovisningen av delkvalifikationer, kompetenser samt icke-formellt och informellt lärande.

INDIKATORER FÖR ESCO

1. Det finns nationella klassificeringar av kompetenser, kvalifikationer och yrken, som kan kopplas till ESCO.
2. Dessa klassificeringar används till att öka transparens och rörligheten mellan olika branscher.
3. Generella kompetenser och allmänna yrkeskompetenser kan systematiskt klassificeras i den nationella terminologin.
4. Kompetensbaserad matchning, validering och utbildning tillämpas med stöd av nationella klassificeringar som kan kopplas till ESCO.

Frågor för djupare reflektion över LLG:

Vissa forskningsresultat pekar på att validering inte når önskvärd effekt utan lämplig yrkesvägledning. Finns det tillgång till oberoende yrkesvägledning, som enbart baseras på individens behov och avsikter? Spelar vägledning en aktiv roll genom hela valideringsprocessen?

Frågor för djupare reflektion över Europass:

Det europeiska formatet för ett CV används alltmer. Den del av Europass som kallas Skills Passport kan användas för att dokumentera kompetens och erfarenheter. Stöds eller förespråkas detta på nationell nivå?

Frågor för djupare reflektion över ESCO:

Alla nordiska länder har någon form av yrkesklassificering – de flesta baseras på den internationella standarden ISCO. För att kunna matcha individens kompetenser mot arbetsmarknadens behov på ett mer rationellt sätt krävs mer detaljerade matriser. Det är också viktigt att kunna spegla generella, överförbara yrkeskompetenser. För detta ändamål bör man utveckla taxonomier och terminologi för kompetenser.

Slutsats

– Möjligheter, utmaningar och val

Att utveckla system för validering av icke-formellt och informellt lärande är en lång process. Validering kan ses som en del av ett paradigmskifte kopplat till livslångt lärande. Det kan också ses som en förskjutning från utbildning till lärande, från kursplaner till läranderesultat. Koncept som lärande, kompetensutveckling, kvalifikationer och läranderesultat är centrala. Om vi väljer att se validering i det perspektivet, blir det lättare att förstå varför tillämpningen av validering utvecklas i en relativt långsam takt. Det behövs en annan inställning till icke-formellt och informellt lärande för att kunna erkänna kompetenser och ge validering ökad giltighet och relevans.

I detta dokument har det nordiska expertnätverket för validering inom NVL formulerat

ett antal indikatorer och utvecklingsområden för att medverka till utvecklingen av validering. Som nämnts tidigare, kan indikatorerna användas i varje land eller organisation, för att bedöma hur långt man har kommit. På så sätt kan indikatorerna motivera till fortsatt utveckling. Med stöd av indikatorerna som måttstock, kan ett land eller en organisation jämföra sin situation med andra länder eller organisationer och på så sätt bli motiverade att förbättra sitt eget system. Ett utbyte och lärande mellan de nordiska länderna främjas därmed.

Förhoppningen från expertnätverket är att dokumentet ska inspirera till en helhetsyn och en snabbare utveckling, som på sikt stärker Nordens ställning som en innovativ, inkluderande och kompetensdriven marknad.

Bakgrund

De nordiska länderna (Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige och de självstyrande delarna Åland, Grönland och Färöarna) har arbetat med att utveckla system för validering, alltsedan frågan sattes på den europeiska agendan runt millennieskiftet, några av dem t.o.m. långt dessförinnan. En anledning till detta är att validering anses gynna både individen och samhället.

- Individer kan bli medvetna om sina egna kompetenser och få dem synliggjorda och erkända så att det leder till vidareutbildning eller arbete (egenmakt och anställningsbarhet).
- Samhället och arbetsmarknaden kan få bättre tillgång till enskildas kompetenser och på så sätt höja kompetensnivån i samhället. Detta förbättrar rörlighet, integration och tillväxt (mobilitet och flexibilitet).

Validering står högt på den europeiska agendan, vilket klart framgår av åtagandet, bredden och samstämmigheten i den europeiska utbildningspolicyn och i rekommendationerna från Europeiska Rådet¹⁴.

Validering är en del av livslångt lärande, ett koncept som har varit på utbildningspolitikens agenda i många år. Det framgår klart, inte bara av policyer och planer hos internationella organisationer som UNESCO, OECD, EU och IMF¹⁵, men också i de nordiska ländernas strategier och planer på nationell, regional och lokal nivå. Livslångt lärande beskrivs som en positiv och berikande erfarenhet som alla borde få tillgång till enligt grundprincipen att människan har kapacitet för kontinuerligt lärande.

När validering av reell kompetens kopplas till en agenda för livslångt lärande, måste fler

14 Rådets rekommendation från 20 december 2012 rörande validering av icke-formellt och informellt lärande, 2012/C 398/01: www.cedefop.europa.eu/EN/Files/Council_Recommendation_on_the_validation_20_December_2012.pdf
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32012H1222\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32012H1222(01))

15 UNESCO United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, OECD Organization for Economic Co-operation, IMF International Monetary Found

” Man betonar också vikten av att involvera nyckelaktörer

än ett perspektiv tas i beaktande. Nyttan för individen har olika perspektiv:

- Ekonomiska – genom att bidra till ökade möjligheter att ha/få ett jobb (anställningsbarhet) och en förkortning av studietiden
- Sociala – motivation, integration och människors makt över sina egna liv (egenmakt)
- Utbildningsmässiga – utbildning och karriär, tillgång till fortbildning
- Medborgerliga – demokratiska processer och beslutsfattande

Det europeiska rådets rekommendationer betonar vikten av att möjliggöra ömsesidigt lärande, utbyte av erfarenheter och etablering av utvecklingsprojekt och bästa praxis. Man betonar också vikten av att involvera nyckelaktörer, såsom utbildningsanordnare och andra organisationer som arbetar med studie- och yrkesvägledning och utbildning, frivilligsektorn och arbetslivet.

BEGREPP OCH RAMVERK

Validering beskrivs på olika sätt: I Norge och Danmark används begreppet ”realkompetensvurdering” (anerkendelse af realkompetencer), medan man i de övriga länderna använder begreppet ”validering”, vilket också är en gemensam term i många nordiska texter¹⁶. I engelska texter används ett brett spektrum av termer som i stora drag handlar om samma ämne. I den engelska versionen av dokumentet, har vi valt att använda uttrycket ”Validation of Prior Learning (VPL)”, fast i andra sammanhang beskrivs det som ”Recognition of Prior Learning (RPL)”, ”Accreditation of Prior Experiential learning (APEL)”, ”Recognition of Non-Formal and Informal Learning (RNFIL)” och ”Validation of Non-Formal and Informal Learning (VN-FIL)”. De nordiska länderna använder också de europeiska principer som presenteras i The Common European Principles on Identification and validation of non-formal and informal learning¹⁷ och The European Guidelines¹⁸. Dessa principer är:

16 Hult Å o Andersson P Validering i de nordiska länderna, Policy och praktik, 2008, NVL

17 www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning

18 CEDEFOP (2009): European guidelines for validating nonformal and informal learning. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg 2009, chapter 6.1 and appendix 6, table 4

- Individens rättigheter. I princip en frivillig fråga för individen med jämlik tillgång och jämlik och rättvis behandling för alla individer. Integriteten och individens rättigheter måste respekteras.
 - Intressenternas skyldigheter. Intressenter skall etablera system och metoder för identifiering och validering av icke-formellt och informellt lärande, i enlighet med sitt mandat, sitt ansvar, sitt kompetensområde. Intressenter skall erbjuda studie- och yrkesvägledning och information om dessa system och metoder till individer.
 - Förtroende och tillit. De processer, metoder och kriterier som används vid identifiering och validering av icke-formellt och informellt lärande måste vara rättvisa, ge insyn och bygga på kvalitetssäkringsmekanismer.
 - Trovärdighet och legitimitet. System och tillvägagångssätt för identifiering och validering av icke-formellt och informellt lärande, måste bygga på respekt för intressenternas legitima intressen och garantera en balanserad rollfördelning.
- Viktiga kvaliteter och egenskaper för processer kopplade till validering är¹⁹:
- Tillförlitlighet: skulle resultatet bli det-samma om valideringsprocessen upprepades under samma villkor?
 - Validitet: är det lärande som valideras faktiskt det lärande som avses att valideras?
 - Trygghet, rättsäkerhet och sekretess: är den sökandes intressen skyddade under processen?
 - Standarder/referenser: är kriterierna för lärandets innehåll och nivå väldefinierade?
 - Hållbarhet: kommer processen att kunna vara operativ över tid inom satta ekonomiska och tidsmässiga ramar?
 - Insyn/öppenhet: finns det rent generellt insikt om valideringsprocessen och leder det i så fall till ett bredare erkännande av den sökandes lärande?
 - Ändamålsenlighet: speglar processen individens förutsättningar och avsikter?
 - Kostnadseffektivitet: kan processen modifieras så att nyttan (den personliga och ekonomiska) står i proportion till kostnaden?

19 Observal-Net: The Structure of Validation Procedures

- www.observal-net.eu/documents/uk-formal-documents-7-structure-validation-procedures

Nationella representanter i NVL:s Expertnätverk för validering:

Danmark:

Kirsten Aagaard och Stine Hohwü Christensen

Finland:

Anni Karttunen och Johanna Niemi

Island:

Fjola Maria Larusdottir och Haukur Hardarsson

Norge:

Åge Hanssen och Camilla Alfsen

Sweden:

Per Andersson och Pär Sellberg

Färöarna:

John Dalsgarð

Grönland:

Janus Chemnitz Kleist

Åland:

Peter Strandvik

NVL: NVL-kordinator i Sverige

Asta Modig / Svante Sandell

De olika processer som ligger till grund för Europeiska Unionens Rekommendationer för Validering av icke-formellt och informellt lärande från och med december 2012 är följande:

1989 – ECTS

2002 – Copenhagen process

2004 – Principles for VNFIL, Europass

2006 – Youthpass

2008 – EQF

2009 – Guidelines for VNFIL, Education 2020, ECVET, EQAVET, EU's youth strategy

2010 – Bruges Communication

2011 – Agenda for adult learning, Modernizing HE

2012 – Europa 2020, Recommendation for VNFIL

www.nvl.org

Validering